

**АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...
ИЗДАВАЧКА КУЌА САКАМ КНИГИ**

www.sakamknigi.mk

На светот има толку многу книги, а толку малку време...

Строго избрани одлични наслови за сите кои сакаат книги со уникатни приказни достоини за нивното време...

Наслов на оригиналот

The bungalow

© 2011, Sarah Jio

Copyright © за македонското издание

Издавачка куќа Сакам книги, 2018

Преведувач Ивана Шутиноска

Лектор Марија Иванова

Главен уредник Ивана Спасев

Компјутерска обработка Деана Николовска

Дизајн на корица Диме Спасев

Печатење Печатница Графостил - Скопје, 2018

Тираж 1000 примероци

Сите права за книгата се задржани. Ниту еден дел од ова издание не смее да биде препечатувач, копиран или објавуван во која било форма или на кој било начин во електронските или печатените медиуми, без согласност од издавачот.

Тајната колиба *на празната*

Сара Џио

АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...

*За Џејсон,
со спомени од нашиот сопствен
островски бунгалов на плажа.*

Те сакам.

Замислете парче хартија во тенок коверт, залепено со нежно поминување со јазикот и испратено да патува. Тоа писмо можеби ќе го допрат десетици луѓе додека патува и можеби ќе помине илјадници километри пред да стаса на својата дестинација, до поштенското сандаче каде што анонимно ќе се вгнезди помеѓу дваесет и деветтата и триесеттата страница на некој непосакуван каталог, чекајќи го примачот кој нема да се посомнева во ништо и ќе го фрли каталогот заедно со богатството внатре директно во корпата за ѓубре.

Таму, до неисплакнатите шишиња од млеко, празното шише од вино и вчерашниот весник, тивко чека пошта што може да ти го промени животот.

Тоа писмо беше за мене.

Уролог

„Здраво?“

Се исплашив и ги отворив очите кога го слушнав познатиот глас - пријатен, но, многу невообичаен. Џенифер, да, внука ми. *Но каде ли сум?* Односно, зошто таа е *овде*? Трепнав неколкупати чувствувајќи се дезориентирано. Сонував песочни плажи и кокосови палми - местото кое мојата потсвест секогаш се обидува да го посети, но овој пат имав среќа да го најдам во архивите на моите спомени.

Тој беше таму, серазбира - во униформа, срамежливо ми се смешкаше додека брановите се удираа од брегот. Можев да ги слушнам - нивното насилно удирање проследено од пенливоста на милионите меурчиња кои го бакнуваа песокот. Уште поцврсто ги затворив очите и повторно го видов како стои среде сонливата магла која пребрзо се подигнуваше.

Не оди си, моето срце молеше. *Остани. Те молам, остани.* А тој послушно повторно се појави со неговата заводлива насмевка, со неговите раце раширени кон мене. Го почувствував познатиот трепет во моето срце, копнежот.

А потоа, за миг го снема.

Воздивнав и погледнав во мојот часовник, укорувајќи се себеси. *Три часот и триесет минути.* Сигурно сум задремала додека читав. Повторно. Ненадејното заспивање беше проклетство на постарите луѓе.

Се исправив на мојата фотелја, малку засрамена, и го зедев романот што го читав пред да ме совлада уморот. Ми паднал од рацете на подот со кориците свртени нагоре, а страниците понижувачки смачкани.

Џенифер излезе на балконот. По улицата брзо помина еден камион нарушувајќи го мирот. „Ох, тука си била“, рече таа, смешкајќи ми се со нејзините темно кафени очи, исти како очите на нејзиниот дедо. Носеше фармерки, црн џемпер и светло зелен ремен околу тенката половина. Нејзината руса коса, потстрижена до брадата, ги одразуваше сончевите зраци. Џенифер не беше свесна колку беше убава.

„Здраво, душо“, реков јас и ја испружив раката кон неа.

Погледнав во бледо сините темјанушки засадени во едноставните глинени саксии на балконот. Беа многу убави, сиркаа со главите од земјата како засрамени дечиња кои ги фатиле додека играле во калта. Погледот на езерото Вашингтон и панорамата на Сиетл во далечината беше прекрасен, но ладен и вкочанет, како слика во стоматолошка ординација. Се намуртив.

Како ли завршив тука, да живеам овде во овој мал стан со беспрекорно бели сидови и телефон покрај тоалетната школка во бањата со црвено копче за итни случаи?

„Најдов нешто“, рече Џенифер, а нејзиниот глас ми го одвлече вниманието од моите мисли, „во корпата за ѓубре“.

Си ја измазнив мојата бела, проретчена коса. „Што најде, душо?“

„Писмо“, рече таа. „Сигурно по грешка се нашло во ѓубрето“.

Се обидов да го придушам просевањето, но не успеав. „Остави го на масата. Подоцна ќе го видам“. Влегов внатре и седнав на каучот, трагајќи го погледот од кујната и упатувајќи го кон мојот одраз во прозорецот. *Стара жена*. Таа жена ја гледав секој ден, но нејзиниот одраз никогаш не престануваше да

ме изненадува. *Кога се претворив во неа?* Со рацете поминав по брчките на моето лице.

Џенифер седеше до мене. „Имаше поубав ден од мојот?“ Во нејзината последна година на Универзитетот Вашингтон, избра необична тема за задолжителната задача: мрачно уметничко дело на кампусот. Донирана во 1964 година од страна на анонимен автор, бронзената скулптура на еден млад пар содржеше плочка на која пишуваше само: *Гордост и ветувања*. Воодушевена од скулптурата, Џенифер се надеваше дека ќе го профилира уметникот и ќе ја дознае приказната која се криеше зад делото. Но и покрај тоа што истражуваше во текот на целото тромесечје, не откри многу.

„Имаше денеска среќа со истражувањето, душо?“

„Ништо“, рече таа и се намурти. „Се чувствувам фрустрирано. Многу се трудев да најдам одговори“. Ја заниша главата и ги крена рамениците. „Не сакам да признаам, но мислам дека ја изгубив трагата“.

Знаев како е да се биде прогонуван од уметноста. Џенифер не знаеше, но поголемиот дел од животот го поминав напразно барајќи една слика која ја држев во рацете пред многу долго време. Срцето ме болеше за повторно да ја видам, но и покрај тоа што цел живот работев со продавачи на уметнички дела и колекционери, не успеав да го најдам платното.

„Знам дека е тешко да се откажеш, мила“, нежно реков знаејќи колку ѝ беше важен проектот. Ја ставив раката на нејзината.

„Некои приказни не треба да се раскажат“.

Џенифер кимна со главата. „Можеби имаш право, бабо“, низ воздишка рече таа. „Но не сум подготвена да се откажам. Сè уште не. Написот на плочката... сигурно има некакво значење. Кутијата што мажот од статуата ја држи во рацете е заклучена, а луѓето од архивата немаа никаков клуч, што значи“ – таа застана и надежно се насмевна – „дека можеби има нешто внатре“.

„Му се восхитувам на твојот дух, душичке“, реков и го стегнав златното синцирче кое ми висеше на вратот и на кое со години го носев и го чував мојот приврзок. Само уште една личност знаеше што беше сокриено во него.

Џенифер отиде до масата. „Не заборавај на писмово“, рече таа држејќи го ковертот во рацете. „Погледни ја оваа прекрасна марка. Пишува дека е од...“ - застапа за да прочита - „Тахити“.

Срцето почна забрзано да ми чука кога ја кренав главата обидувајќи се да го видам писмото во рацете на Џенифер.

„Бабо, кого познаваш во Тахити?“

„Да го видам“, реков приближувајќи се до неа.

Го погледнав едноставниот бел коверт, влажен од стоењето до шишињата од млекото во корпата и извалкан со темно црвени точки од синоќешното каберне. Не, не го препознав ракописот ниту повратната адреса. *Кој би ми пишувал од Тахити? И зошто? Зошто сега?*

„Нема да го отвориш?“ праша Џенифер, седејќи над мене со исчекување.

Дланките малку ми затреперија кога почнав да го вртам ковертот, поминувајќи со прстите по егзотичната поштенска марка на која имаше една девојка од Тахити облечена во жолт фустан. Тешко подголтнав, обидувајќи се да ги избркам спомените кои како надојдена вода ми ги преплавуваа мислите, но менталните барикади не успеаа да ги задржат.

Не можејќи да одолеам, го отворив ковертот, а од окото ми капна една солза.

Драга 2-го Годфри,

Простете ми што Ви пречам. Ми беа потребни многу години за да Ве најдам. Дознав дека сте биле медицинска сестра од армијата стационарирана во Бора-Бора за време на

Сара Ушо

војната. Ако не грешам, Вие сте жената што ја барам, итно морам да зборувам со Вас. Пораснав на Тахити, но дури сега се вратив со мисија да ја решам мистеријата која ме мачи уште од детството.

Една вечер во 1943 година, ужасно злосторство се случило на една тивка плажа во Бора-Бора, а јас сум опседната од трагедијата и пишувам книга за настаните кои ѝ претходеа на случката која, на многу начини, засекогаш го промени островот.

Успеав да ги најдам досиејата на вработените во армијата и забележав дека Вие сте биле на отсуство на денот кога се случила трагедијата. Дали би можела да се сетите на нешто или на некого на плажата таа вечер? Поминати се многу години, но можеби ќе Ви текне на нешто. Дури и најмалиот детаљ би можел да ми помогне во мојата потрага по правдата. Се молам дека ќе размислите за моето барање и дека ќе стапиме во контакт. И ако планирате повторно да го посетите островот, овде најдов нешто Ваше, нешто што можеби би сакале повторно да го видите. Премногу би сакала да Ви го покажам.

Со почит,
Женевив Торп

Се загледав во писмото во моите раце. Женевив Торп. Не, не ја познавав таа жена. *Туѓинка*. А сепак, предизвикуваше неволја. Затресов со главата. *Игнорирај го*. Помина предолго време. Како повторно да им се вратам на тие денови? Како можам повторно да го преживеам истото? Цврсто ги затворив очите бркајќи ги спомените. *Да, треба да го игнорирам*. Не се работеше за судско барање, ниту за полициска истрага. Не ѝ должев ништо на таа жена, на таа *туѓинка*. Можам

да го фрлам писмото во кантата и да завршам со тоа. Но потоа се сетив на последните неколку реченици од писмото. „Ако планирате повторно да го посетите островот, овде најдов нешто Ваше, нешто што можеби би сакале повторно да го видите“. Моето срце, кое веќе беше во лоша состојба, почна силно да бие кога помислив на него.

Повторно да го посетам островот? Јас? На овие години?

„Бабо, добро ли си?“ Џенифер се наведна и ја стави раката околу моето рамо.

„Добро сум“, реков обидувајќи се да се смирам.

„Сакаш да разговараме за нешто?“

Ја занишав главата и го ставив писмото во списанието со крстозборки на малата масичка.

Џенифер посегна по нејзината чанта и почна да буричка во неа. Извади голем жолт коверт, истуткан и излижан. „Сакам да ти покажам нешто“, рече таа. „Сакав да почекам малку, но“ – длабоко зеде здив – „мислам дека е време“.

Ми го подаде ковертот.

„Што е ова?“

„Погледни внатре“, тивко рече.

Го отворив ковертот и извадив едно купче црно-бели фотографии и веднаш ја препознав првата. „Ова сум јас!“ викнав, покажувајќи кон младата жена облечена во бел мантил, а во позадината имаше кокосово дрво. Ох, колку им се восхитував на палмите првиот ден кога стапнав на островот, пред речиси седумдесет години.

Ја погледнав Џенифер. „Каде ги најде?“

„Татко ми ги најде“, рече таа внимателно гледајќи во моето лице. „Ги средуваше старите кутии и ги најде фотографиите внатре. Ми рече да ти ги донесам“.

Срцето ми забрза од чувството на исчекување кога преминав на следната фотографија на која беше

Кити, мојата другарка од детството, седната на едно превртено кану на плажата, а нозете ѝ беа испружени како на филмска ѕвезда. Кити *можеше* да биде филмска ѕвезда. Ја почувствував познатата болка во срцето кога помислив на мојата стара пријателка, болка што времето не ја излечи.

Имаше уште неколку фотографии, многу од нив беа со сцени од плажата, планините кои изобилуваа со флора, но кога стигнав до последната фотографија, се вкочанив.

Вестри. Мојот Вестри. Најгорното копче од униформата му беше откопчано, главата му беше малку накривена надесно, а во позадина се гледаше сидот од колибата исплетен од палмино дрво. *Нашата колиба.* Можеби имав направено илјадници фотографии во мојот живот, многу од нив сум ги заборавила, но не и оваа. Се сетив на секој детаљ од сликата, мирисот на воздухот таа вечер - мирисаше на морска вода и фрезија расцветана на месечевата светлина. Се сетив и на чувството што го имав во срцето кога моите очи се сретнаа со неговите преку леќата и на тоа што се случи во следните моменти.

„Си била вљубена во него, нели, бабо?“ Гласот на Џенифер беше толку нежен, толку маѓепсувачки, што почувствував дека одлучноста ми попусти.

„Бев“, реков.

„Мислиш сега на него?“

Кимнав со главата. „Да. Отсекогаш сум мислела на него“.

Очите на Џенифер се ококорија. „Бабо, што се случи на Тахити? Што се случи со овој човек? И писмото... зошто имаше такво влијание врз тебе?“

Таа застапа и ми ја фати раката.

„Кажми ми, те молам“.

Кимнав. *Каква штета би имало доколку ѝ кажам?* Јас сум старица. Сега не би имало никакви последици, а дури и да има, ќе ги поднесам.

Тајната колиба на плавицата

Колку копнеев да ги ослободам тајните, да ги оставам да одлетаат како лилјаци од правлив таван. Со прстот поминав по златното синцирче од мојот приврзок и кимнав со главата.

„Добро, мила“, реков. „Но морам да те предупредам, не очекувај да слушнеш романса како од приказните“.

Џенифер седна на фотелјата покрај мене. „Добро“, рече таа и се насмевна. „Никогаш не ми се допаѓале романсите“.

„А има и мрачни делови“, реков, сомневајќи се во мојата одлука.

Таа кимна со главата. „Но има ли среќен крај?“

„Не сум сигурна“.

Џенифер збунето ме погледна.

Ја кренав фотографијата со Вестри кон светлината. „Приказната сè уште не е завршена“.

Глава 1

Август, 1942

„Кити Морган, немој да ми кажеш дека го рече тоа!“ Ја оставив чашата со ладен чај и нане со толку голема сила што ќе го скршев стаклото. Мајка ми ќе биде среќна што не ѝ го уништив сервисот од венециски кристал.

„Го реков, и тоа како“, рече таа победнички смешкајќи се. Кити, со нејзиното срцевидно лице и главата полна со цврсти, нескротливи руси локни кои висеа од шнолите кои таа толку прецизно ги прицврстуваше, тешко можеше да предизвика лутина кај некого. Но на таа тема, си стоев на мојот став.

„Господинот Целфман е *женет* човек“, реков со тон на неодобрување.

„Дејмс“, рече таа продолжувајќи го неговото име за да долови драматичен ефект, „е премногу несреќен. Знаеш ли дека неговата жена понекогаш исчезнува и ја нема со недели? Не му ни кажува каде оди. Повеќе се грижи за нејзините мачки отколку за него“.

Воздивнав и повторно се потпрев на дрвената нишалка обесена на огромното оревово дрво во градината на моите родители. Кити седеше покрај мене, исто како кога бевме во основно училиште. Погледнав нагоре кон дрвото. Неговите лисја имаа жолта нијанса и го навестуваа неизбежното доаѓање на есента. *Зошто*

сè мора да се промени? Како да беше вчера кога јас и Кити бевме две ученички и си одевме дома држејќи се за рака, ги остававме книгите на кујнската маса и трчајќи одевме да се качиме на нишалката каде што си ги кажувавме тајните сè додека не дојдеше време за вечера. Сега, на дваесет и една година, бевме две возрасни жени на работ на... па, нешто... не дека некоја од нас можеше да го предвиди тоа тогаш.

„Кити“, реков јас вртејќи го лицето кон неа. „Не разбираш ли?“

„Што да разберам?“ Изгледаше како ливче од роза, седната со нејзиниот фустан порабен со розови набори и со тие диви локни кои стануваа сè понепослушни од влажноста на доцното попладне. Сакав да ја заштитам од господин Целфман или од кој било друг маж во кој планираше да се вљуби, бидејќи никој немаше да биде доволно добар за мојата најдобра другарка – сигурно не некој оженет.

Се накашлав. *Не знае ли каква репутација има господин Целфман?* Сигурно се сеќава на купиштата девојки кои парадираа пред него во средно училиште каде што тој беше најзгоден наставник на Лејксајд. Секоја девојка на часовите по Англиска литература се надеваше дека тој ќе ја погледне в очи додека ја читаше „Колку те сакам тебе?“ од Елизабет Барет Браунинг. Тоа беше детска забава, си велев. Но дали Кити заборавила на инцидентот со Кејтлин Менсфилд од пред пет години? Како би можела да заборави? Кејтлин – срамежлива, со големи гради, неверојатно глупава, беше маѓепсана од магијата на господин Целфман. Се врткаше околу просторијата за наставниците за време на ручек и го чекаше него по часовите. Сите зборуваа за нив, посебно откако една од нашите другарки ја видела Кејтлин во паркот заедно со господин Целфман по квечерина. Потоа, Кејтлин одеднаш престана да доаѓа на училиште. Нејзиниот постар брат рече дека отишла да живее со нејзината баба во Ајова. Сите знаевме зошто.

Ги прекрстив рацете. „Кити, мажите како господин Целфман имаат само една цел, и мислам дека двете знаеме што е тоа“.

Образите на Кити добија потемна нијанса на розова боја. „Ен Келовеј! Како се осмелуваш да претпоставиш дека Џејмс би бил нешто друго освен...“

„Не претпоставувам ништо“, реков јас. „Само што, те сакам. Ти си ми најдобра другарка и не сакам да бидеш повредена“.

Кити малодушно замавна со нозете, а потоа неколку минути се нишавме во тишина. Ја ставив раката во џебот од фустанот и го стегнав писмото што го чував внатре. Го зедев од поштата утрото истиот ден и едвај чекав да се мушнаам во мојата соба за да го прочитам.

Писмото беше од Нора, пријателка од медицинското училиште која секоја недела ми пишувавше од Јужниот Пацифик каде што служеше како медицинска сестра на армијата. Таа и Кити, двете имаа избувлив карактер, се скараа во последниот заеднички семестар, па решив да не ѝ ги покажувам писмата на Кити. Освен тоа, не можев да ѝ кажам колку ме привлекоа приказните на Нора и тропските пејзажи. Ми звучеа како страници од некој роман – до толку што дел од мене сонуваше да си ја земам мојата нова диплома за медицинска сестра и да ѝ се придружам таму, да избегам од мојот живот и одлуките што ме очекуваа. А сепак, знаев дека тоа е само нереална желба, фантазирање. На крајот на краиштата, можев да помогнам дома, преку волонтирање во граѓанскиот центар или со собирање конзерви со храна и помагање во проектите за конзервација. Ја занишав главата на мислата да отидам во воена зона во тропско место на само неколку недели пред мојата свадба. Воздивнав, благодарна што не ѝ кажав ниту збор за тоа на Кити.

„Ти само си љубоморна“, рече Кити најпосле со подмолен израз на лицето.

„Глупости“, одговорив и го пикнав писмото на Нора подлабоко во џебот. Сонцето, кое беше високо

на летното небо, се одбиваше од дијамантскиот прстен на мојата лева рака, создавајќи брилијантен блесок, впечатлив како светилник во мрачна ноќ, потсетувајќи ме на неизбежниот факт дека бев верена. Готова за мажење. „Јас за помалку од еден месец ќе се мажам за Џерард“, реков. „И пресреќна сум“.

Кити се намурти. „Не сакаш да направиш нешто друго со животот пред да“ - застапа како следните неколку збора да беа многу тешки, многу непријатни за да ги изговори – „пред да станеш г-ѓа Џерард Годфри?“

Одмавнав со главата. „Бракот, драга моја, не е самоубиство“.

Кити го тргна погледот од мене, а нејзините очи се задлабочија во една грмушка со рози во градината. „Можеби е“, тивко промрморе таа.

Воздивнав и се потпрев на нишалката.

„Извини“, рече шепотејќи и повторно се сврте кон мене. „Само сакам да бидеш среќна“.

Ќ ја фатив раката. „Ќе бидам, Кити. Посакувам да можеш да го видиш тоа“.

Слушнав чекори на тревникот и погледнав натаму. Ја видов Максин, нашата куќна помошничка, како се приближува кон нас со послужавник во раката. Со потпетиците сталожено чекореше по тревникот и само со една рака успеваше да го носи пренатоварениот сребрен послужавник. Татко ми еднаш ја нарече грациозна, и навистина беше. Изгледаше како да лебди.

„Да ве понудам со нешто, девојки?“ праша Максин со нејзиниот прекрасен глас со упадлив акцент. Нејзиниот изглед беше многу малку променет откако бев мало девојче. беше ситна, со нежни црти на лицето, убави, крупни, сјајни зелени очи и образи што мирисаа на ванила. Нејзината коса, која сега малку ѝ беше обелена, ѝ беше собрана во уредна пунца и ниту еден прамен никогаш не ѝ стрчеше. Носеше бела престилка, секогаш чиста и свежо исштиркана до беспрекорна цврстина, цврсто стегната околу нејзината тенка

половина. Многу семејства во нашата населба имаа слуги, но нашата куќа беше единствената која имаше вработено куќна помошничка *Французинка*, факт кој мајка ми секогаш го нагласуваше кога играше бриџ со пријателките.

„Не треба ништо, Максин, фала ти“, реков јас испреплетувајќи ја мојата рака со нејзината.

„Има нешто“, загадочно рече Кити. „Можеш да ја убедиш Ен да не се мажи за Џерард. Не го сака“.

„Вистина ли е, Антоанет?“ праша Максин. Имав пет години кога дојде да работи во нашиот дом и кога набрзина ме погледна, одлучно рече, „Немаш лице за Ен. Ке те викам Антоанет“. Се чувствував многу отмено.

„Се разбира дека не е вистина“, брзо одговорив. „Кити е во еден од оние нејзини *моменти*“. Ја погледнав со неодобрување. „Јас сум најсреќната девојка во Сиетл. Ке се мажам за Џерард Годфри“.

И навистина *имав* среќа. Џерард беше висок и неверојатно згоден. Имаше силна вилица и темно кафена коса и очи во иста нијанса. Беше и многу богат исто така, не дека тоа ми беше важно. Мајка ми, од друга страна, често ме потсетуваше дека на дваесет и седумгодишна возраст тој уживаше во фактот што беше најмлад заменик претседател на *First Marine Bank*, титула која значеше дека ќе добие големо богатство кога ќе го заземе местото на неговиот татко. Само будала жена би го одбила предлогот на Џерард Годфри, па кога ја побара мојата рака, под истово ова оревово дрво, јас кимнав со главата без воопшто да се двоумам.

Мајка ми ќе се онесвестеше кога ѝ ја кажав веста. Таа и госпоѓата Годфри го планирале нашиот брак уште додека сме биле деца, се разбира.

Член на семејството Келовеј да се омажи за член на семејството Годфри. Беше нормално како кафе со млеко.

Максин го крена бокалот со леден чај и повторно ни ги наполни чашите.

„Антоанет“, полека рече таа, „сум ти ја кажала ли некогаш приказната за мојата сестра, Жанет?“

„Не“, реков јас. „Не ни знаев дека си имала сестра“. Сфатив дека имаше многу работи што не ги знаев за Максин.

„Да“, тивко рече таа, изгледаше замислено. „Сакаше едно момче, селанче од Лион. Беа лудо вљубени. Но нашите родители ја тераа да се мажи за друг човек, човек кој заработуваше пристојна плата во фабриката. Мораше да се раздели со селанчето и да се омажи со работникот во фабриката“.

„Колку жално“, реков. „Го виде ли повторно?“

„Не“, одговори таа. „И беше несреќна“.

Станав и го исправив фустанот од син креп и нежен ремен над половината кој ми беше малку повеќе стегнат. Мајка ми го донесе од едно од нејзините шопинг патувања во Европа. Имаше навика да купува премала облека за мене. „Па, тоа е многу тажно и многу ми е жал за Жанет. Но тоа нема никаква врска со мојот живот. Јас *го сакам* Џерард. Не постои никој друг“.

„Се разбира дека го сакаш Џерард“, рече Максин и се наведна да ја земе салветата што беше падната на тревата. „Порасна со тоа момче. Како брат ти е“.

Брат. Зборот ми звучеше некако морничаво, особено бидејќи беше употребен за човекот со кој требаше да се омажам. Ме полазија морници.

„Мила“, продолжи таа, ме погледна во очи и се насмевна, „се работи за твојот живот и твоето срце. Велиш дека не постои никој друг и тоа можеби е вистина. Јас сакам само да кажам дека можеби си немаш дадено доволно време себеси да го најдеш него“.

„Него?“

„Твојата вистинска љубов“, рече таа едноставно. Тие три збора природно излегоа од нејзината уста, како да сакаше да каже дека тие длабоки чувства му беа достапни на секој оној кој ќе ги побара, како зрела слива која виси на гранка, подготвена да биде скината.

Почувствував студ низ целото тело за кој го обвинив ветрето што почна да дува и ја занишав главата. „Јас не верувам во приказни ниту во витези на бели коњи. Верувам дека љубовта е избор. Запознаваш некого. Ти се допаѓа. Одлучуваш да го сакаш. Едноставно е“.

Кити ги преврте очите. „Колку ужасно *неромантично*“, промрмори таа.

„Максин“, реков јас, „а ти? Си била ли некогаш вљубена?“

Со крпата помина на едната страна од послужавникот за да ги избрише трагите што ги оставија нашите чаши. „Да“, рече таа без да ја крене главата.

Заслепена од љубопитноста, не помислив дека споменот за тој човек можеби за неа е болен. „Американец или Французин? Зошто не се омажи за него?“

Максин не одговори веднаш, па зажалив за моето прашање, но тогаш ја отвори устата за да прозбори. „Не се омажив за него бидејќи веќе беше оженет“.

Сите ги кренавме главите кога ги слушнавме чекорите на татко ми на балконот. Пушејќи пура, почна да чекори низ тревата упатувајќи се кон нас. „Здраво, дете“, рече тој смешкајќи ми се низ неговите густе сиви мустаќи. „Мислев дека ќе се вратиш во вторник“.

И јас му се насмевнав. „Кити ме наговори порано да се качиме на возот“.

Пролетта завршив со предавањата на Универзитетот Портланд, но јас и Кити останавме на обука уште два месеца за да добиеме дозволи за медицински сестри. Нашите родители беа многу загрижени што ќе правиме со тие акредитации. Да не даде Господ некогаш да ги употребиме.

На Џерард, од друга страна, му беше интересно да биде верен со медицинска сестра. Нашите мајки не работеа, ниту пак која било друга жена што тој ја познаваше. Се шегуваше дека повеќе ќе го чини да ангажира возач да ме носи на смени во болницата отколку што ќе изнесува платата што ќе ја земам, но ако сакам

да носам бела капа и да се грижам за болните луѓе, вети дека ќе ме поддржува.

Јас всушност не знаев што сакам да работам. Одлучив да бидам медицинска сестра бидејќи стоеше во потполна спротивставеност со сето тоа што почнав да го мразам во врска со животите на жените што ги познавав – мајка ми, која се посвети себеси на свечените ручеци и на коктел фустаните; и моите школки другарки кои ги поминуваа месеците уживајќи во Париз или Венеција по матурата, без ниту една друга грижа, освен тоа да најдат богат сопруг за да можат да продолжат со начинот на живот од нивната младост.

Не, јас не се вклопував во тој начин на живот. Не-говите ограничувања ме задушуваша. Мене ме привлекуваше медицината, со сета нејзина решителна природност. Ветуваше дека ќе го исполни делот од мене кој беше празен во поголемиот дел од мојот живот, дел кој копнееше да им помага на другите на начин кој немаше никаква врска со пари.

Максин се накашла. „Само што си одев“, му рече на татко ми и го крена послужавникот со еден брз потег на раката. „Да Ви донесам нешто, господине Келовеј?“

„Не, Максин“, рече тој. „Не треба. Фала ти“. Ми се допаѓаше начинот на кој зборувавше со Максин, секогаш беше љубезен и нежен, никогаш не ѝ зборувавше со лутина и со избрзаност, тоа беше одлика на мајка ми.

Таа кимна со главата и се упати по зелениот тревник, исчезнувајќи во куќата.

Кити го погледна татко ми со загрижен поглед. „Господине Келовеј?“

„Да, Кити?“

„Слушнав дека се регрутира уште една група мажи“ – таа тешко подголтна – „за војната. Прочитав во весник во возот. Знаете ли дали некој од Сиетл е известен?“

„Сè уште е многу рано, Кити Кет“, рече тој користејќи го името што ѝ го даде на Кити кога бевме

во основно училиште. „Но со оглед на начинот на кој напредуваат работите во Европа, мислам дека голем број мажи ќе одат во борба. Само што налетав на Стивен Редклиф во град и слушнав дека близнаците Ларсон заминуваат во четврток“.

Почувствувајќи како градите ми се стегнаа. „Тери и Лери?“

Татко ми кимна со главата со голема загриженост.

Близнаците, една година помлади од мене и од Кити, ќе одеа во војна. *Војна*. Не ми изгледаше возможно. Како вчера да ми ги влечеа плетенките на школо. Тери беше срамежлив и имаше образи полни со пеги. Лери, кој беше малку повисок и имаше помалку пеги, беше роден комедијант. Двајцата имаа црвени коси и ретко кога ги гледавме одвоени. Се запрашав дали ќе им биде дозволено да стојат еден до друг на бојното поле. Ги затворив очите како да се обидувајќи да ја потиснам мислата, но таа остана. *Бојно поле*.

Татко ми како да ми ја прочита мислата. „Ако си загрижена дека и Џерард ќе замине, немој да се грижиш“, рече тој.

Џерард беше силен и галантен како и сите други мажи што ги познавав, се разбира, но колку и да се обидувајќи, не можев да го замислам на друго место освен во банката облечен во костум. А сепак, колку и да сакав да биде поштеден од борба, еден таен дел од мене копнееше да го види во униформа, да го видам како се бори за нешто друго освен долари и центи.

„Положбата на неговото семејство во заедницата е премногу важна“, продолжи тој. „Џорџ Годфри ќе се погрижи да не биде повикан“.

Го мразев конфликтот кој вриееше во моето срце – фактот што се тешев со заштитената положба на Џерард, а истовремено и ја мразев. Не беше праведно мажите од сиромашните семејства да мораат да војуваат додека привилегираните неколкумина ја избегнуваа војната од безначајни причини. Се разбира, Џорџ Годфри, банкарски могул кој сега имаше крвко здравје, беше

поранешен сенатор, а сега беше на ред Џерард да си ги исполни неговите должности во банката. Но и покрај тоа, не можев да ги замислам близнаците Ларсон како се борат во некој европски бункер во студената зима додека Џерард беше удобно сместен во неговата топла канцеларија на неговата кожна фотелја на вртење.

Татко ми го забележа немирот во моите очи. „Не дозволувај ова да те загрижува. Не сакам да те гледам загрижена“.

Кити зјапаше во нејзините раце на skutot. Се прашував дали мисли на господинот Џелфман. *Дали и тој ќе оди во војна?* Немаше повеќе од триесет и осум години, беше доволно млад за да војува. Воздивнав, посакувајќи да можам да ставам крај на војната. Лошите вести за конфликтот постојано лебдеа, се вовлекуваа насекаде, расипувајќи го и најсовршеното летно попладне.

„Мајка ти вечерва ќе вечера во град“, рече татко ми погледнувајќи во куката со поглед полн со неизвесност кој не исчезна ниту кога неговите очи се сретнаа со моите. „Дали ќе ја имам честа да вечерам со вас, дами, вечерва?“

Кити ја затресе главата. „Јас веќе имам нешто договорено“, рече таа.

„Извини, татко, јас ќе вечерам со Џерард“.

Тој кимна со главата и одеднаш доби сентиментален изглед. „Погледнете се колку пораснавте, сега имате големи планови за себе. Ми се чини како вчера да беше кога бевте мали девојчиња и си игравте овде со вашите кукли“.

Да бидам искрена, копнеев по тие лесни, едноставни денови во кои најважни ми беа хартиените кукли, преоблекувањето и чајанките на балконот. Го закопчав џемперот кога го почувствував ветрот на мојата кожа – ветрот на промените.

„Да влеземе внатре“, реков и ѝ ја фатив раката на Кити.

„Добро“, нежно рече таа. И одеднаш, повторно бевме Кити и Ен.

Очите ми гореа од маглата од чад од цигари која беше надвисната како низок облак над нашата маса. Светлата беа придушени во Кабања Клуб, местото каде што сите во Сиетл одеа да танцуваат во сабота навечер. Подзамижав со очите обидувајќи се подобро да видам.

Кити турна кон мене една кутија завиткана со сина хартија. Ја погледнав златната лента. „Што е ова?“

„Нешто за тебе“, рече таа смешкајќи се.

Загадочно ја погледнав прво неа, а потоа и кутијата и внимателно ја одврзав панделката пред да ја отстранам хартијата. Го извадив капакот од белата кутија за накит, ја тргнав памучната облога и внатре забележав еден сјаен предмет.

„Кити?“

„Ова е брош“, рече таа. „Брош на пријателството. Се сеќаваш на малите прстенчиња што ги имавме додека бевме деца?“

Кимнав со главата не знаејќи дали очите ме печеа од чадот или од спомените на едни поедноставни времиња.

„Помислив дека сега ни треба верзија за возрасни“, рече таа и го тргна праменот коса од рамото за да го открие истиот брош закачен на нејзиниот фустан. „Гледаш? И јас имам ист“.

Го погледнав сребрениот брош, тркалезен и украсен со мали сини камчиња кои беа наредени во форма на роза. Светкаше под придушениите светла на клубот. Го свртев од другата страна на која беше изгравирано: *За Ен, со љубов, Кити.*

„Навистина е прекрасен“, реков и го закачив на мојот фустан.

Таа се насмевна. „Се надевам дека ќе биде симбол на нашето пријателство и на двете ќе ни биде потсетник дека никогаш нема да имаме тајни една од друга, дека нема да дозволиме времето ниту околностите да ги променат работите меѓу нас“.

Кимнав во знак на согласност. „Секогаш ќе го носам“.

Таа се насмевна. „И јас“.

Пиевме од соковите и гледавме наоколу низ енергичниот клуб, каде што пријателите, соучениците и познаниците уживаа во можеби последната саботна вечер пред иднината што ги очекуваше да ги повлече во себе. Војна. Брак. Непознатото. Тешко подголтнав.

„Погледни ја Ител со Дејвид Бартон“, Кити ми шепна на увото.

Покажа кон двајцата прилепени еден до друг покрај шанкот. „Рацете му се на неа“, рече таа, зјапајќи малку предолго.

„Треба да се срами од себе“, реков јас и ја затресов главата. „Верена е со Хенри. Нели тој замина на факултет?“

Кити кимна со главата. Но наместо и таа да има поглед на неодобрување како мене, нејзиното лице одразува нешто сосема поинакво. „Не посакуваш некој да те сака толку многу?“ копнежливо рече таа.

Го збрчкав носот. „Тоа, мила, не е љубов“.

„Секако дека е“, рече таа и го потпре образот на дланката. Гледавме како парот држејќи се за рака се упати кон подиумот. „Дејвид е луд по неа“.

„Луд, сигурно“, реков. „Но не е вљубен во неа“.

Кити ги крена рамениците. „Па, има страст меѓу нив“.

Ја извадив пудрата од мојата чанта и си го натапкав носот. Џерард требаше наскоро да стигне. „Страста е за будалите“, реков и ја затворив пудрата.

„Можеби“, одговори таа. „Но сепак, ќе ризикувам“.

„Кити!“

„Што?“

„Не зборувај така“.

„Како?“

„Како лесна жена“.

Кити почна да се кикоти, а во тој момент на нашата маса пристигна Џерард со неговиот пријател Макс, колега од банката – низок, со виткана коса, чисто, искрено лице и очи кои копнееја по Кити.

„Кажи ни ја твојата шега, Кити“, рече Џерард смешкајќи се. Ја обожавав неговата насмевка, толку шармантна, толку полна со самоверба. Застана покрај масата облечен во неговиот сив костум, местејќи си ја разлабавената манжетна. Макс внимателно стоеше, задишан како германски овчар, не тргајќи ги очите од Кити.

„Ти кажи му, Ен“, рече Кити, предизвикувајќи ме со нејзината насмевка.

Се накашлав и ѓаволесто се насмевнав. „Да, Кити велеше дека, па, дека таа и Макс се подобар танцовачки пар од нас двајцата, Џерард“. Победнички ја погледнав Кити. „Ти се верува ли?“

Џерард се насмевна, а очите на Макс му светнаа. „Не смееме да ѝ дозволиме да го тврди тоа, нели, душо?“ Тој погледна кон подиумот и ја испружи раката. „Ќе одиме?“

Бендот почна да свира и Макс несмасно скокна, исклештен од уво до уво. Кити ме погледна, преврте со очите и ја фати испружената рака на Макс.

Џерард ги стави рацете околу мојата половина, нежно, елегантно. Го обожавав неговиот силен стисок, неговата самоверба.

„Џерард?“ му шепнав на увото.

„Што е, душичке?“ Тој одлично танцоваше – беше прецизен исто како што беше со неговите финансии, никогаш не му недостигаше ниту една пара во неговиот буџет.

„Дали чувствувааш...?“ Застанав за да размислам што всушност сакав да го прашам. „Дали чувствувааш страст кон мене?“

„Страст?“ рече тој обидувајќи се да не се насмее. „Ме смееш. Се разбира дека чувствувам“. Ме стегна малку посилено.

„Вистинска страст?“ продолжив јас незадоволна од неговиот одговор.

Тој застава и нежно ги повлече моите дланки кон неговата брада. „Да не се сомневаш во мојата љубов кон тебе? Ен, досега мора да знаеш дека те сакам повеќе од сè, повеќе од сè на светов“.

Кимнав со главата и ги затворив очите. По неколку минути, песната заврши и почна друга, таа беше побавна. Застанав поблиску до Џерард, толку блиску што го чувствував чукањето на неговото срце и бев сигурна дека и тој можеше да го слушне моето. Танцувавме на магичната мелодија на кларинетот, а со секој чекор, се уверував себеси дека имаше *страст* меѓу нас. Се разбира дека имаше. Џерард беше лудо вљубен во мене, а и јас во него. Чувствата на несигурност беа чиста глупост. Ја обвинував Кити бидејќи таа ми ги всади.

Кити. Ја погледнав и видов како неволно танцува со Макс, кога одеднаш господинот Џелфман се појави на подиумот. Отиде право кон неа, му рече нешто на Макс и ја зеде во своите прегратки кога Макс разочарано и брзо се оддалечи од подиумот.

„Што прави Кити со *Џејмс Џелфман*?“ праша Џерард муртејќи се.

„Не ми се допаѓа“, реков јас гледајќи како господинот Џелфман ја вртеше околу просторијата како кукла. Рацете му беа прениско на нејзината половина, неговиот стисок беше премногу цврст. Помислив на Кетлин, кутрата Кетлин, и затреперив.

„Да си одиме“, му реков на Џерард.

„Толку брзо?“ рече тој. „Но уште не ни вечеравме“.

„Максин остави сендвичи во фрижидерот“, одговорив. „Не ми се танцува повеќе“.

„Да не е поради Кити?“ ме праша.

Кимнав со главата. Знаев дека сега ништо не можеше да ја спречи Кити. Јасно ми го кажа тоа. Но не сакав да ја гледам мојата најдобра другарка како му го дава своето срце, својата чест, на маж кој не ја заслужуваше – *женет* маж кој не ја заслужуваше. Но зад тоа се криеше нешто повеќе, нешто што мојот ум тогаш не можеше да го сфати, иако моето срце веќе го знаеше: јас всушност ѝ завидував на Кити. Сакав да го *почувствувам* тоа што таа го чувствуваше. И се плашев дека тоа никогаш нема да се случи.

Вратарот ми го подаде мојот син кадифен капут. Го фатив Церард под рака. Топло. Безбедно. Заштитено. Си велев себеси дека имам многу голема среќа.

На пат кон дома, Церард сакаше да зборува за недвижности. Дали ќе купиме стан во градот или нешто во Виндермер, богатата населба од нашата младост, во близина на нашите родители? Станот би бил поблиску до банката. И колку би било убаво да живееме на Петтата авенија, рече тивко и певливо. Но семејството Баскирк ќе го продава нивниот дом следната есен, големата tudorska куќа со четири кровни прозорци на предната страна. Можеме да ја купиме и да ја реновираме; да изградиме ново крило за персоналот и детска соба за бебето. За *бебето*.

Церард продолжи да зборува монотонно и одеднаш воздухот во автомобилот стана спарен. Премногу спарен. Патот пред мене се замати, а уличните светла се умножија. Што не беше во ред со мене? *Зошто не можам да дишам?* Чувствував вртоглавица, се фатив за рачката од вратата за да се задржам.

„Добро си, мила?“

„Мислам дека ми треба малку воздух“, реков јас и го отворив прозорецот.

Ми ја погали раката. „Извини, душо, да нè претерав со муабетиве?“

„Малку“, одговорив. „Треба да донесеме многу одлуки. Може да одлучуваме постепено?“

„Се разбира“, рече тој. „Засега нема повеќе да зборувам за куќи и станови“.

Сврте со автомобилот кон Виндермер, поминувајќи ги импресивните и осветлени столбови на влезот. Внатре имаше грижливо уредено засолниште, каде што градинарите поминуваа часови средувајќи ги тревниците и грижејќи се за цвеќињата, на кои ниту едно ливче не им стрчеше настрана, а дадилките се грижеа за децата со исто такво внимание. Ја поминавме куќата на родителите на Џерард, голема куќа со сиви калкани на авенијата Гилмор, и белата колонијална куќа на семејството Ларсон, со фигурите од жива ограда и камени урни донесени од Италија.

Што не беше во ред со мене? До мене беше човекот кој ме сакаше, кој сакаше да ми даде убав, удобен живот, живот на кој бев навикната. Се укорив себеси.

Џерард го паркираше автомобилот на патеката пред куќата на моите родители. Влеговме внатре и се упативме право во затемнетата кујна. „Максин сигурно си легнала“, реков јас погледнувајќи во часовникот. Часот беше девет и триесет. Максин секогаш се повлекуваше во својата соба на долниот кат во девет часот.

„Сакаш сендвич?“ го понудив.

„Не, не треба“, рече Џерард, гледајќи во часовникот, Ролекс – мојот подарок за неговиот дваесет и петти роденден.

Двајцата погледнавме нагоре кога слушнавме чекори.

„Тато?“ реков јас сиркајќи од аголот, каде што забележав женска фигура која се симнуваше по скалите во мракот.

„Мамо?“ Го вклучив светлото во ходникот и сфатив дека згрешив.

„Мајка ти сè уште не е вратена“, рече Максин. „Носев крпи во бањата. Франческа денеска не дојде, а јас сакав да оставам крпи за изутрина“.

„Ох, Максин“, реков. „Се грижиш за моите крпи во ова време. Нема потреба од тоа! Те молам, одмори се. Многу напорно работиш“.

Кога ја сврте главата за да погледне во часовникот, ми се пристори како да видов солзи во нејзините очи. *Плачеше или пак беше изморена од напорниот ден?*

„Мислам дека ќе си легнам“, рече таа кимнувајќи со главата. „Освен ако не ви треба нешто“.

„Не“, реков јас. „Не треба ништо. Добра ноќ, Максин“. Ги ставив рацете околу нејзиниот врат исто како што правев кога бев мала, чувствувајќи го мирисот на ванила на нејзините образи.

Откако си замина, Џерард ме бакна нежно и набрзина. Зошто *не може подолго да ме бакнува?* „Доцна е“, рече тој. „Треба да си одам“.

„Мораш да си одиш?“ реков повлекувајќи го кон себе и погледнувајќи кон каучот во дневната соба со други намери. *Зошто Џерард мораше да биде толку практичен?*

„Мора да се одмориме“, рече тој затресувајќи со главата. „Утре ќе биде голем ден“.

„Голем ден?“

„Забавата“, рече тој и сомничаво ме погледна. „Заборава ли?“

Сè до тој момент имав заборавено. Родителите на Џерард организираа забава во нивниот дом по повод нашата веридба, на огромниот тревник, толку совршено искосен што наликуваше на деветтата дупка во кантри клубот Папа'с. Ке има бенд, крокет, скулптури од мраз и послужавници со мали сендвичи кои ќе ги служат келнери со бели ракавици.

Тајната колиба на плавиата

„Само облечи убав фустан и дојди до два часот“, рече тој со насмевка.

„Можам да го направам тоа“, одговорив јас потпирајќи се на прагот.

„Добра ноќ, мила“, рече и се упати кон патеката.

Стоев таму и гледав како неговиот автомобил заминува, сè додека звукот на моторот не беше проголтан од длабоката тишина на августовската ноќ.